

ГОСПОДАРСЬКИЙ СУД ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

УХВАЛА

02.03.2021

Справа № 908/1874/19

м.Запоріжжя Запорізької області

Господарський суд Запорізької області у складі судді Сушко Л.М., розглянувши заяву ліквідатора Приватного акціонерного товариства “Токмацький ковальсько-штампувальний завод” арбітражного керуючого Попадюка Ігоря Васильовича, 03056, м. Київ, вул. Виборзька, 16/15, офіс 103 про стягнення сум дебіторської заборгованості з Товариства з обмеженою відповідальністю “Токмацька феросплавна компанія”, 71709, м. Токмак Запорізької області, вул. Куйбишева, 59А в межах розгляду справи №908/1874/19

кредитори – 1. Публічне акціонерне товариство “Полтавський автоагрегатний завод”, 36009, м. Полтава, вул. Зіньківська, 57 (адреса для листування: 36014, м. Полтава, вул. Шведська, 2, офіс 417)

2. Приватне акціонерне товариство “Авторадіатор”, 87515, м. Маріуполь Донецької області, вул. Куїнджі, 43

3. Приватне акціонерне товариство “Зовнішньоторговельна фірма “КрАЗ”, 39631, м. Кременчук, проїзд Ярославський 2

4. Публічне акціонерне товариство “Херсонський завод карданних валів”, вул. Олександрівська, 26, м. Херсон, 73000

5. Управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України у Запорізькій області, 69005, м. Запоріжжя, вул. Седова, 12

6. Товариство з обмеженою відповідальністю “Торговий дім АвтоКрАЗ”, 39631, м. Кременчук, вул. Київська, 62

7. Акціонерне товариство “Ужгородський Турбогаз”, 88000, м. Ужгород, вул. Болгарська, 3

8. Головне управління ДФС у Запорізькій області, 69107, м. Запоріжжя, пр. Соборний, 166

9. Головне управління Пенсійного фонду України в Запорізькій області, 69005, м. Запоріжжя, пр. Соборний, 158-б

10. Товариство з обмеженою відповідальністю “Фінансова компанія “Інвестохіллс Веста”, 04080, м. Київ, вул. Олексія Терьохіна, 8А, офіс 111

11. Товариство з обмеженою відповідальністю “Токмацька феросплавна компанія”, 71709, м. Токмак Запорізької області, вул. Куйбишева, 59А

12. Приватне акціонерне товариство “АвтоКрАЗ”, 39631, м. Кременчук, вул. Київська, 62

13. Товариство з обмеженою відповідальністю “Хімреактив”, 02099, м. Київ, вул. Ялтинська, 5Б

банкрут – Приватне акціонерне товариство “Токмацький ковальсько-штампувальний завод”, 71709, Запорізька обл., м. Токмак, вул. Ковальська, 59, код ЄДРПОУ 00231584

ліквідатор – Попадюк Ігор Васильович, 03056, м. Київ, вул. Виборзька, 16/15, офіс 103

Учасники процесу: не з’явилися

УСТАНОВИВ:

Постановою господарського суду Запорізької області від 05.09.2019 Приватне

акціонерне товариство "Токмацький ковальсько-штампувальний завод" визнано банкрутом, відкрито ліквідаційну процедуру, ліквідатором призначено арбітражного керуючого Шонію Маку Вячеславівну.

Ухвалою суду від 23.03.2020. арбітражного керуючого Шонію Маку Вячеславівну відсторонено від виконання повноважень ліквідатора Приватного акціонерного товариства "Токмацький ковальсько-штампувальний завод". Новим ліквідатором підприємства-банкрута призначено арбітражного керуючого Попадюка Ігоря Васильовича (свідectтво про право на здійснення діяльності арбітражного керуючого №297 від 26.02.2013., адреса: 03056, м. Київ, вул. Виборзька, 16/15, офіс 103).

02.11.2020. до господарського суду Запорізької області звернувся ліквідатор Приватного акціонерного товариства "Токмацький ковальсько-штампувальний завод" Попадюк І.В. з заявою про стягнення сум дебіторської заборгованості у розмірі 326 678,79 грн. з Товариства з обмеженою відповідальністю "Токмацька феросплавна компанія".

Ухвалою суду від 04.11.2020. заяву ліквідатора Приватного акціонерного товариства "Токмацький ковальсько-штампувальний завод" Попадюка І.В. про стягнення сум дебіторської заборгованості з Товариства з обмеженою відповідальністю "Токмацька феросплавна компанія" у розмірі 326 678,79 грн. прийнято до розгляду, призначено судові засідання на 08.12.2020. о/об 10-30. Зобов'язано Товариство з обмеженою відповідальністю "Токмацька феросплавна компанія" до дати проведення судового засідання надати суду відзив на заяву ліквідатора з його правовим та документальним обґрунтуванням, копію якого направити ліквідатору.

12.01.2021. до господарського суду Запорізької області від Товариства з обмеженою відповідальністю "Токмацька феросплавна компанія" надійшов відзив на заяву ліквідатора про стягнення сум дебіторської заборгованості, у якому відповідач просить суд застосувати до вимог ліквідатора Приватного акціонерного товариства "Токмацький ковальсько-штампувальний завод" в сумі 317 450,11 грн. строк позовної давності та відмовити у задоволенні заяви про стягнення сум дебіторської заборгованості з Товариства з обмеженою відповідальністю "Токмацька феросплавна компанія" у розмірі 326 678,79 грн. в повному обсязі.

Ухвалами суду від 08.12.2020., від 12.01.2021., від 26.01.2021., від 16.02.2021. у зв'язку з неявкою у судові засідання представників сторін, неподанням витребуваних доказів, розгляд заяви ліквідатора відкладався відповідно на 12.01.2021., потім на 26.01.2021., потім на 16.02.2021., потім на 02.03.2021.

02.03.2021. до початку судового засідання від ліквідатора Приватного акціонерного товариства "Токмацький ковальсько-штампувальний завод" надійшла відповідь на відзив Товариства з обмеженою відповідальністю "Токмацька феросплавна компанія".

Представники сторін у судові засідання 02.03.2021. вчергове не з'явилися, про час та місце розгляду справи повідомлені своєчасно та належним чином.

Справа розглядається відповідно до приписів ст. 202 ГПК України – за наявними матеріалами.

Господарський суд, розглянувши матеріали справи №908/1874/20, вивчивши подані представниками сторін документи, встановив наступне:

01.03.2015 між Приватним акціонерним товариством "Токмацький ковальсько-штампувальний завод" (Виконавець) та Товариством з обмеженою відповідальністю "Токмацька феросплавна компанія" (Замовник) укладено Договір про надання послуг з тимчасового розміщення (проживання) №190 від 01.03.2015 (Договір №190).

Згідно пункту 1.1. Договору №190, предметом Договору є надання Виконавцем послуг з тимчасового розміщення (проживання) - відповідно до заявок Замовника, згідно з умовами даного Договору.

Відповідно до пункту 4.1. Договору №190, Сторони домовились, що ціни на послуги, які є предметом даного Договору, встановлюються згідно прейскурантів вартості послуг Виконавцем на час надання послуг.

Пунктом 4.4. Договору №190 визначено, що розрахунки можуть здійснюватись Замовником по безготівковому рахунку на підставі виставлених рахунків.

Датою виконання грошових зобов'язань Замовника, відповідно до його замовлення згідно цього Договору, вважається дата зарахування грошових коштів у повному обсязі на відповідний рахунок Заявника.

Додатковою угодою до Договору №190 від 18.01.2016. було визначено, що виконавець формує рахунок та акт виконання робіт і відправляє їх замовнику засобами системи електронного документообігу М.Е. Docs IS B в електронному вигляді з електронно-цифровим підписом.

На виконання умов Договору №190, Приватним акціонерним товариством "Токмацький ковальсько-штампувальний завод" було складено рахунки та акти виконаних робіт, які Товариством з обмеженою відповідальністю "Токмацька феросплавна компанія" сплачено в повному обсязі не були.

Згідно Акту звірки від 01.06.2019 заборгованість за Договором №190 від 01.03.2015. становить 9 228,68 грн.

Після складання вказаного акту звірки, як зазначає відповідач у своєму відзиві, у відповідності до ст. 601 ЦК України 03.06.2019. було проведено залік взаємних однорідних вимог на суму 9 228, 68 грн. на підставі заяви Товариства з обмеженою відповідальністю "Токмацька феросплавна компанія" №35/1 від 03.06.2019., яку Приватне акціонерне товариство "Токмацький ковальсько-штампувальний завод" отримало 03.06.2019р., про що свідчить відбиток вхідного штампу ПрАТ "ТКШЗ" вхід.№344 від 03.06.2019.

Будь яких заперечень з приводу заліку взаємних однорідних вимог на суму 9 228,68 грн. від Приватного акціонерного товариства "Токмацький ковальсько-штампувальний завод" не надходило.

Крім того, у заяві про залік однорідних вимог №35/1 від 03.06.2019. Товариство з обмеженою відповідальністю "Токмацька феросплавна компанія" зазначає, що за боржником рахується заборгованість за оренду нежитлових приміщень у сумі 1 034 993,65 грн.

07.10.2019. Товариство з обмеженою відповідальністю "Токмацька феросплавна компанія" звернулося до господарського суду Запорізької області з заявою про грошові вимоги до боржника у розмірі 1 025 765,97 грн., а саме без врахування списаної заборгованості за Договором №190 від 01.03.2015. у сумі 9 228, 68 грн., які ухвалою суду від 28.11.2019. визнані в повному обсязі.

Дослідивши вищезазначену заяву про залік зустрічних однорідних вимог, суд приходить до висновку про її обґрунтованість, з урахуванням наступного.

За правовою природою припинення зобов'язання зарахуванням зустрічної вимоги - це одностороння угода, яка оформляється заявою однієї із сторін, згідно з вимогами статті 601 ЦК України.

Однак якщо ця угода суперечить вимогам чинного законодавства та інша сторона не погоджується з проведенням такого зарахування, то сторона має право звернутись за захистом своїх охоронюваних законом прав з позовом до суду про визнання її недійсною, з урахування частини першої, пункту 2 частини другої статті 16 ЦК України та статті 20 ГК України.

Статтею 202 ЦК України передбачено, що правочином є дія особи, спрямована на набуття, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків. Правочини можуть бути односторонніми та дво - чи багатосторонніми (договори). Одностороннім правочином є дія однією стороною, яка може бути представлена однією або кількома особами.

Відповідно до статті 601 ЦК України зобов'язання припиняється зарахуванням зустрічних однорідних вимог, строк виконання яких настав, а також вимог, строк виконання яких не встановлений або визначений моментом пред'явлення вимоги.

Отже вимоги, які можуть підлягати зарахуванню, мають відповідати таким умовам: 1) бути зустрічними (кредитор за одним зобов'язанням є боржником за іншим, а боржник за першим зобов'язанням є кредитором за другим); 2) бути однорідними (зараховуватися

можуть вимоги про передачу речей одного роду, у зв'язку з чим зарахування як спосіб припинення зазвичай застосовується до зобов'язань по передачі родових речей, зокрема, грошей). Правило про однорідність вимог розповсюджується на їх правову природу, але не стосується підстави виникнення такої вимоги. Отже, допускається зарахування однорідних вимог, які випливають з різних підстав (різних договорів тощо); 3) строк виконання таких вимог настав, не встановлений або визначений моментом пред'явлення вимоги.

Наслідком здійснення такого правочину є припинення як обов'язку заявника перед адресатом, так і обов'язку адресата перед заявником з моменту здійснення заяви про зарахування, що зумовлює необхідність визначення заявником тих вимог до нього, які відповідають вказаним вище умовам.

Спеціального порядку та форми здійснення відповідної заяви як одностороннього правочину не передбачено законодавством; за загальними правилами про правочини (наслідки недодержання його письмової форми), відповідну заяву про зарахування на адресу іншої сторони як односторонній правочин слід вважати зробленою та такою, що спричинила відповідні цивільно-правові наслідки, в момент усної заяви однієї з сторін на адресу іншої сторони чи в момент вручення однією стороною іншій стороні повідомлення, що містить письмове волевиявлення на припинення зустрічних вимог зарахуванням. Моментом припинення зобов'язань сторін у такому разі є момент вчинення заяви про зарахування у визначеному порядку.

Зарахування зустрічних однорідних вимог як односторонній правочин є волевиявленням суб'єкта правочину, спрямованим на настання певних правових наслідків у межах двосторонніх правовідносин. Інститут заліку покликаний оптимізувати діяльність двох взаємозобов'язаних, хоч і за різними підставами, осіб. Ця оптимізація полягає в усуненні зустрічного переміщення однорідних цінностей, які складають предмети взаємних зобов'язань, зменшує ризик сторін, який виникає при здійсненні виконання, а також їх витрати, пов'язані з виконанням.

Таким чином, зарахування можливе за наявності таких умов: зустрічність вимог, тобто сторони беруть участь у двох зобов'язаннях, і при цьому кредитор в одному зобов'язанні є боржником в іншому зобов'язанні; однорідність вимог (гроші, однорідні речі), строк виконання яких настав.

Разом з тим, ще одною важливою умовою для здійснення зарахування зустрічних вимог - є безспірність вимог, які зараховуються, а саме, відсутність спору щодо змісту, умови виконання та розміру зобов'язань.

Припинення зобов'язання зарахуванням зустрічної вимоги є односторонньою угодою, яка оформляється заявою однією з сторін. Зарахування, проведене за заявою однієї сторони, діє з моменту, коли є у наявності всі умови для зарахування.

Враховуючи вищенаведене, суд вважає, що між сторонами відбувся залік зустрічних однорідних вимог за Договором №190 від 01.03.2015. на суму 9 228, 68 грн.

Таким чином, провадження з розгляду вимог ліквідатора Приватного акціонерного товариства "Токмацький ковальсько-штампувальний завод" в частині стягнення 9 228, 68 грн. заборгованості за Договором №190 від 01.03.2015. підлягає закриттю на підставі п. 2 ч.1. ст. 231 ГПК України, у зв'язку з відсутністю предмету спору.

Крім того, судом встановлено, що 28.12.2007 між Приватним акціонерним товариством "Токмацький ковальсько-штампувальний завод" та Товариством з обмеженою відповідальністю "Токмацька феросплавна компанія" укладено Договір про надання послуг з тимчасового розміщення (проживання) №284.

Предметом Договору є надання Приватним акціонерним товариством "Токмацький ковальсько-штампувальний завод" послуг з тимчасового розміщення (проживання) - відповідно до заявок Товариства з обмеженою відповідальністю "Токмацька феросплавна компанія", згідно з умовами даного Договору №284.

На виконання умов Договору №284 від 28.12.2007. у період січень 2012. по лютий 2015 р. Приватним акціонерним товариством "Токмацький ковальсько-штампувальний

завод" були надані послугу з тимчасового розміщення (проживання), виставлені рахунки та акти виконаних робіт, які Товариством з обмеженою відповідальністю "Токмацька феросплавна компанія" сплачені в повному обсязі не були, у зв'язку з чим за підприємством сформувалась заборгованість за Договором №284 від 28.12.2007. у розмірі 317 450,11 грн.

У виставлених рахунках зокрема зазначено, що вони дійсні на протязі 5 банківських днів.

12.01.2021. до господарського суду Запорізької області від Товариства з обмеженою відповідальністю "Токмацька феросплавна компанія" надійшов відзив на заяву ліквідатора про стягнення сум дебіторської заборгованості, у якому відповідач просить суд застосувати до вимог ліквідатора Приватного акціонерного товариства "Токмацький ковальсько-штампувальний завод" за Договором №284 від 28.12.2007. у розмірі 317 450,11 грн. строк позовної давності.

Попадіук І.В. заперечує проти застосування до даних вимог строку позовної давності та зазначає, що ліквідатором у справі він був призначено лише 23.03.2020. Ліквідатор є незалежним спеціальним суб'єктом професійної діяльності, який призначається судом для виконання ліквідаційної процедури. Про існування Договорів, актів звірки та актів виконаних робіт йому стало відомо лише 03.04.2020, що підтверджується Актом прийому-передачі бухгалтерської та іншої документації Заявника від 03.04.2020. Отже, звернутись із вказаною заявою в інтересах Боржника та кредиторів не представлялось можливим. Тому строк позовної давності, на думку ліквідатора пропущено з поважних причин.

Щодо застосування строку позовної давності, господарський суд вважає за необхідне зазначити наступне.

Застосування позовної давності (в розумінні Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського Суду з прав людини) забезпечує в національній системі права виконання принципу верховенства права, складовою частиною якого є правова визначеність.

Згідно з частиною першою статті 261 ЦК України перебіг позовної давності починається від дня, коли особа довідалася або могла довідатися про порушення свого права або про особу, яка його порушила.

Отже, початок перебігу позовної давності збігається з моментом виникнення у зацікавленої сторони права на позов, тобто можливості реалізувати своє право в примусовому порядку через суд.

Для визначення моменту виникнення права на позов важливими є як об'єктивні (порушення права), так і суб'єктивні (особа дізналася або повинна була дізнатися про це порушення) аспекти. Порівняльний аналіз понять "довідався" та "міг довідатися", що містяться в статті 261 ЦК України, дає підстави для висновку про презумпцію можливості та обов'язку особи знати про стан своїх майнових прав, а тому доведення факту, через який позивач не знав про порушення свого цивільного права і саме з цієї причини не звернувся за його захистом до суду, недостатньо.

Суд враховує правову позицію Верховного Суду, викладену в постанові від 26.09.2019 у справі № 924/1114/18 та у постанові від 03.04.2018 у справі № 910/31767/15.

Згідно з положеннями частини першої статті 261 ЦК України у визначенні початку перебігу строку позовної давності має значення не лише встановлення, коли саме особа, яка звертається за захистом свого порушеного права або охоронюваного законом інтересу, довідалася про порушення цього права або про особу, яка його порушила, а й коли ця особа об'єктивно могла дізнатися про порушення цього права або про особу, яка його порушила.

Суд зазначає, що і в разі пред'явлення позову самою особою, право якої порушене, і в разі пред'явлення позову в інтересах цієї особи іншою уповноваженою на це особою початок перебігу позовної давності визначається з одного й того самого моменту: коли особа довідалася або могла довідатися про порушення її права або про особу, яка його порушила.

Таким чином, положення закону про початок перебігу позовної давності поширюється і на звернення арбітражного керуючого (ліквідатора) до суду із заявою про захист інтересів

Боржника.

Тому при визначенні початку перебігу позовної давності у спорі за вимогами боржника/арбітражного керуючого не допускається врахування як обставин (дати) порушення провадження у справі про банкрутство та дати призначення (заміни кандидатури) арбітражного керуючого (розпорядника майна, керуючого санацією, ліквідатора), оскільки ні Закон про банкрутство (положення якого втратили чинність), ні чинний Кодекс України з процедур банкрутства не встановлюють спеціальних норм про позовну давність. Отже, до цих правовідносин застосовуються загальні норми позовної давності.

У спірних правовідносинах суб'єктом прав є саме Боржник, а не арбітражний керуючий (ліквідатор), а тому, визначаючи початок перебігу позовної давності у цій справі, слід враховувати, коли про порушене право дізнався або міг дізнатись Боржник в особі уповноваженого органу.

Отже, при дослідженні питання пропуску позовної давності в спорі слід з'ясовувати, коли про порушення своїх прав довідався або міг довідатися Боржник в особі уповноваженого органу.

При вирішенні судами спорів, стороною в яких є боржник, що розглядаються у справах про банкрутство, є недопустимим відхід від встановленого ЦК України порядку перебігу позовної давності зі зміною наведеного порядку визначення початку перебігу позовної давності з урахуванням виду позовних вимог у спірних правовідносинах.

В разі пред'явлення у межах справи про банкрутство позову самою особою, право якої порушене (боржником), і у разі пред'явлення позову в інтересах цієї особи іншою уповноваженою на це особою, якою може бути арбітражний керуючий, перебіг позовної давності обчислюється з одного й того самого моменту: коли особа довідалася або могла довідатися про порушення її права або про особу, яка його порушила.

Іншого правила щодо визначення початку перебігу позовної давності не містять ні частина перша статті 261 ЦК України, ні норми спеціального закону, що регулюють порядок вирішення спорів у справі про банкрутство.

Відхід від наведеної позиції щодо правил визначення початку перебігу позовної давності у справах у справах про банкрутство при зверненні боржника/арбітражного керуючого до суду з вимогами про захист цивільного права або інтересу боржника означав би не передбачене законом, а тому безпідставне наділення арбітражного керуючого як особи, що у справі про банкрутство діє від імені боржника, особливим статусом з наданням одночасно боржнику як носію права у спорі не передбаченої нормами закону переваги перед іншими учасниками цього спору у захисті своїх прав та інтересів, зокрема, обмежує протилежну сторону спору у захисті своїх прав та інтересів щодо предмета спору, і, відповідно, ставить її у нерівне становище перед суб'єктом звернення - боржником/арбітражним керуючим.

Статтею 92 ЦК України визначено, що дії органу або особи, яка відповідно до установчих документів юридичної особи чи закону виступає від її імені, у відносинах із третіми особами розглядаються як дії самої юридичної особи.

Отже, для юридичної особи як сторони правочину (договору тощо) днем початку перебігу позовної давності слід вважати день вчинення правочину, оскільки він збігається із днем, коли особа довідалася або могла довідатися про порушення свого права за цим правочином.

Аналогічна позиція викладена в постанові Верховного Суду № 10/5026/995/2012 від 11.02.2020.

Як свідчать матеріали справи, послуги з тимчасового розміщення (проживання) надані Приватним акціонерним товариством "Токмацький ковальсько-штампувальний завод" у період з січня 2012. по лютий 2015 р. Останній акт здачі-приймання наданих послуг та рахунок на оплату послуг за договором №284 від 28.12.2007р. складений на підписаний сторонами 27.02.2015., отже саме з цієї дати, суд вважає розпочався перебіг позовної давності, строк якої сплив 27.02.2018.

Враховуючи, що Ліквідатор звернувся до суду з заявою про стягнення сум дебіторської заборгованості договором №284 від 28.12.2007р. після спливу позовної давності, про застосування якої до заявлених вимог просив представник Товариства з обмеженою відповідальністю "Токмацька феросплавна компанія", суд приходить до висновку про застосування наслідків спливу позовної давності та про відмову у задоволенні заяви в частині стягнення заборгованості за Договором про надання послуг з тимчасового розміщення (проживання) №284 від 28.12.2007. у розмірі 317 450,11 грн.

Керуючись ст. ст. 2, 59-61 Кодексу України з процедур банкрутства, ст. ст. 234, 235 Господарського процесуального кодексу України, суд

УХВАЛИВ:

Провадження з розгляду вимог ліквідатора Приватного акціонерного товариства "Токмацький ковальсько-штампувальний завод" в частині стягнення з Товариства з обмеженою відповідальністю "Токмацька феросплавна компанія" 9 228, 68 грн. заборгованості за Договором №190 від 01.03.2015. закрити.

У задоволенні заяви ліквідатора Приватного акціонерного товариства "Токмацький ковальсько-штампувальний завод" в частині стягнення з Товариства з обмеженою відповідальністю "Токмацька феросплавна компанія" заборгованості за Договором про надання послуг з тимчасового розміщення (проживання) №284 від 28.12.2007. у розмірі 317 450,11 грн. - відмовити.

Копію ухвали надіслати кредиторам, ліквідатору.

Ухвала складена та підписана 09 березня 2021 року.

Ухвала набирає законної сили з моменту її підписання та може бути оскаржена шляхом подання апеляційної скарги у строк, встановлений ч. 1 ст. 256 ГПК України.

Суддя

Л.М. Сушко

